

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Філологічний факультет освітніх технологій
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов
Кафедра теорії та історії світової літератури

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
З ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А4 Середня освіта
Спеціалізації	А4.021 Англійська мова та зарубіжна література А4.022 Німецька мова та зарубіжна література А4.023 Французька мова та зарубіжна література А4.024 Іспанська мова та зарубіжна література
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень

Освітні програми

Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська мова і друга західноєвропейська мова)

Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (німецька мова і друга західноєвропейська мова)

Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (французька мова і друга західноєвропейська мова)

Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (іспанська мова і друга західноєвропейська мова)

Форма здобуття освіти – денна

Курс (рік навчання) – IV

Кількість кредитів – 7

Форма підсумкового контролю – залік

Програма виробничої педагогічної практики з другої іноземної мови та зарубіжної літератури для студентів IV курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти філологічного факультету освітніх технологій, спеціальність 014 Середня освіта.

Розробники:

Борецька Г.Е., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов.

Кудіна В.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов.

Рикова Г.С., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії світової літератури.

Рецензенти:

Паршикова О. О., доктор пед. наук, професор, професор Київського національного лінгвістичного університету.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов, протокол № 20 від «25» червня 2025 р.

Завідувач кафедри

Валентина ЧЕРНИШ

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні вченої ради філологічного факультету освітніх технологій, протокол № 1 від 16 вересня 2025 р.

Голова вченої ради факультету

Марія ПИСАНКО

Пояснювальна записка

Виробнича педагогічна практика посідає провідне місце в системі практичної підготовки вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури. Програма практики містить вимоги і завдання щодо її організації, проведення і звітності. Практика проводиться згідно з вимогами освітньої програми Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська мова і друга західноєвропейська мова) та навчального плану. Виробнича педагогічна практика забезпечує безперервність оволодіння студентами професійно-педагогічними вміннями вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури і класного керівника в умовах реального педагогічного процесу.

Опис виробничої педагогічної практики: в базових школах студенти-практиканти виконують обов'язки вчителя іноземної мови, зарубіжної літератури та класного керівника. Під час такої діяльності студенти навчаються:

- здійснювати комунікативно-навчальну функцію, яка охоплює інформаційний, мотиваційно-стимулювальний і контрольнo-корегувальний компоненти, тобто вміло застосовувати різноманітні методи, прийоми, форми організації навчання та сучасні засоби навчання в різних умовах для формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності;
- здійснювати розвивальну функцію, а саме накреслювати шляхи формування та розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, його пізнавальних і розумових сил на матеріалі іноземної мови та зарубіжної літератури як навчальних предметів;
- здійснювати виховну функцію, розв'язувати завдання формування ціннісних ставлень школярів, зокрема засобами іноземної мови та зарубіжної літератури;
- здійснювати гностичну функцію, аналізувати навчальний матеріал, виділяти в ньому об'єкти навчання, прогнозувати труднощі його засвоєння з урахуванням рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів конкретного класу;
- об'єктивно оцінювати зміст, засоби навчання іноземної мови, зарубіжної літератури і культури в різних умовах; вивчати та узагальнювати досвід навчання іноземних мов і зарубіжної літератури;
- здійснювати конструктивно-планувальну функцію, планувати і творчо конструювати навчальний процес загалом, а також процес навчання конкретного навчального матеріалу (лексичного, граматичного, фонетичного, країнознавчого, літературознавчого тощо);
- планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позакласній роботі, зокрема в інтересах індивідуалізації та диференціації навчання;
- здійснювати організаторську функцію (в органічному зв'язку з гностичною та конструктивно-планувальною функціями), тобто реалізувати плани (поурочні, серії уроків, позакласних заходів), творчо розв'язувати

педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

Бази проходження практики. Вимоги до баз практики.

Для проходження виробничої педагогічної практики здобувачі вищої освіти денної форми здобуття освіти у складі академічної групи направляються на бази практики, перелік яких визначений Університетом і з якими Університет співпрацює за завчасно укладеними договорами за відповідною формою. Тривалість дії такого договору погоджується договірними сторонами.

Педагогічна практика проводиться в базових закладах загальної середньої освіти різного типу *міста Києва*. Базами практики можуть бути ЗЗСО, що мають кваліфіковані педагогічні кадри та необхідну навчально-матеріальну базу.

Здобувачі вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта, які працюють на посаді вчителя іноземної мови у закладі загальної середньої освіти не менш як на 0.5 ставки, мають право проходити виробничу педагогічну практику за місцем роботи.

Орієнтовний перелік баз педагогічної практики (ЗЗСО м. Києва)

З англійської мови

1. Ліцей № 53 Шевченківського району м. Києва.
2. Ліцей № 85 міста Києва.
3. Ліцей № 112 імені Т. Шевченка міста Києва.
1. Ліцей № 117 ім. Лесі Українки Печерського району м. Києва
2. Ліцей № 123 «Романо-германський» міста Києва.
3. Спеціалізована школа I-III ступенів №135 з поглибленим вивченням англійської мови Шевченківського району м. Києва.
4. Ліцей № 239 Оболонського району м. Києва.
5. Скандинавський ліцей Дарницького району м. Києва.

З німецької мови

4. Ліцей № 53 Шевченківського району м. Києва.
5. Ліцей № 85 міста Києва.
6. Ліцей № 112 імені Т. Шевченка міста Києва.
7. Ліцей № 123 «Романо-германський» міста Києва.
8. Ліцей № 239 Оболонського району м. Києва.
9. Скандинавський ліцей Дарницького району м. Києва.

З французької мови

1. Ліцей № 112 імені Т. Шевченка міста Києва.
2. Ліцей № 239 Оболонського району м. Києва.

З іспанської мови

1. Спеціалізована школа I-III ступенів №135 з поглибленим вивченням англійської мови Шевченківського району м. Києва.
2. Ліцей №176 імені Мігеля де Сервантеса Сааведри Дніпровського району м. Києва.

Метою виробничої педагогічної практики з другої іноземної мови та зарубіжної літератури є оволодіння студентами сучасними методами, формами та засобами навчання іноземної мови та зарубіжної літератури, формування в них на базі отриманих знань основ методичної теорії професійних умінь і навичок для реалізації конкретних методичних завдань в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. Метою виробничої педагогічної практики є також опанування студентами-практикантами умінь реалізовувати знання методів, прийомів, засобів, форм організації та технологій виховання в учнів системи ціннісних ставлень як в умовах навчання іноземної мови, зарубіжної літератури, так і в позаурочній роботі вчителя-предметника і класного керівника. У результаті проходження педагогічної практики у студентів мають бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури і класного керівника, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності: навчальної (класної та позакласної), виховної (класної та позакласної) та дослідницької роботи.

До завдань виробничої педагогічної практики входять формування загальних і фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність, яка має бути сформована у результаті проходження педагогічної практики:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері професійної діяльності та навчання, що передбачає використання сучасних освітніх концепцій, інноваційних методів і технологій навчання іноземних мов та зарубіжної літератури.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

А. Мовно-комунікативна

ФК 1. Здатність дотримуватися сучасних норм англійської і другої західноєвропейської мови в усному та писемному спілкуванні з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

ФК 2. Здатність використовувати в професійному спілкуванні знання про англійську мову й другу західноєвропейську мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та забезпечувати формування іншомовної комунікативної компетентності учнів.

ФК 3. Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики й культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.

А. Предметно-методична

ФК 4. Здатність моделювати зміст навчання англійської та другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК 5. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей та здійснювати інтегроване навчання; розвивати в них критичне мислення та формувати ціннісні ставлення.

ФК 6. Здатність добирати й використовувати сучасні та ефективні методики, методи, технології та засоби навчання, виховання й розвитку учнів.

ФК 7. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

А. Інформаційно-цифрова компетентність

ФК 8. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ФК 9. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні освітні ресурси й застосовувати цифрові технології в освітньому процесі.

Б. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

Б. 1. Психологічна компетентність

ФК 10. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів та використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки та я-ідентичності учнів; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

ФК 11. Здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

Б. 2. Емоційно-етична компетентність

ФК 12. Здатність усвідомлювати власний емоційний стан і керувати ним; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей у глобальному світі.

Б. 3. Компетентність педагогічного партнерства

ФК 13. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.

ФК 14. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища

В. 1. Інклюзивна компетентність

ФК 15. Здатність забезпечувати умови для функціонування інклюзивного освітнього середовища, створювати в ньому сприятливу атмосферу для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також надавати педагогічну підтримку особам з особливими освітніми потребами.

В. 2. Здоров'язбережувальна компетентність

ФК 16. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, формувати в учнів

культуру здорового та безпечного життя, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни.

ФК 17. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності та надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

В.3. Проєктувальна компетентність

ФК 18. Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

Г. Управління освітнім процесом

Г.1. Прогностична компетентність

ФК 19. Здатність планувати освітній процес з англійської, другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури, прогнозувати його результати.

Г.2. Організаційна компетентність

ФК 20. Здатність організовувати освітній процес з англійської, другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури, здійснювати виховання і розвиток учнів, використовувати різні види й форми їхньої навчальної та пізнавальної діяльності.

Г.3. Оцінювально-аналітична компетентність

ФК 21. Здатність здійснювати оцінювання та аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати формування в учнів умінь самооцінювання та взаємооцінювання.

Д. Безперервний професійний розвиток

Д.1. Дослідницько-інноваційна компетентність

ФК 22. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі та використовувати різноманітні інновації й підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.

ФК 23. Здатність обґрунтовувати, планувати та виконувати дослідницький проєкт, аналізувати й узагальнювати його результати; апробувати й оприлюднити їх у формі наукових доповідей та публікацій.

Д.2. Здатність до навчання впродовж життя

ФК 24. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, керівництва тощо).

Д.3. Рефлексивна компетентність

ФК 25. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати індивідуальні професійні потреби.

Програмні результати проходження практики Очікувані результати навчання з педагогічної практики:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)	Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій
--	--	--

Код	Результат навчання		оцінювання (за необхідності)
1.	Знати		
1.1	Знати і розуміти теоретичні засади планування та проведення уроків іноземної мови. Здатність застосовувати знання і розуміння в галузі методики навчання іноземних мов.	Семінарські заняття. Відвідування демонстраційних уроків, їх обговорення. Методи: пояснювально-ілюстративні, інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні.	Усна співбесіда. Відвідування демонстраційних уроків вчителів. Аналіз відвіданих уроків вчителів. Демонстрація розроблених планів-конспектів уроку.
1.2	Здатність вирішувати складні професійно-методичні завдання у нових і нестандартних ситуаціях організації освітнього процесу з іноземної мови.	Відвідування демонстраційних уроків, їх обговорення Методи: пояснювально-ілюстративні, моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, навчання у співпраці (cooperative learning).	Усна співбесіда. Відвідування демонстраційних уроків вчителів. Аналіз відвіданих уроків вчителів. Демонстрація розроблених планів-конспектів уроку.
1.3.	Здатність формувати іншомовну комунікативну компетентність учнів закладів середньої освіти на уроках і позакласних заходах з іноземної мови. Здатність оцінювати рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів.	Планування та проведення студентом уроків іноземної мови Методи: пояснювально-ілюстративні, моделювання проблемних ситуацій (case-study).	Усна співбесіда. Аналіз проведеного студентом уроку, аналіз розробленого плану-конспекту; обговорення критеріїв оцінювання відповідей учнів.
1.4.	Здатність оцінювати рівень розвитку власної професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності. Здатність оцінювати власну професійно-методичну діяльність.	Планування та проведення студентом уроків іноземної мови Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, навчання у співпраці (cooperative learning).	Усна співбесіда. Аналіз проведеного студентом уроку, аналіз розробленого плану-конспекту; обговорення критеріїв оцінювання відповідей учнів.
1.5.	Здатність проектувати і втілювати ефективну стратегію професійно методичного саморозвитку та самовдосконалення.	Семінарські заняття Відвідування демонстраційних уроків Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study),	Усна співбесіда. Демонстрація мультимедійної презентації.

		інформаційно-комп'ютерні.	
2.	Уміти		
2.1.	Уміти опрацьовувати наукову літературу з проблем; уміти аналізувати відвідані уроки іноземної мови; уміти планувати та проводити уроки іноземної мови.	Семінарські заняття Взаємовідвідування уроків. Проведення уроків іноземної мови. Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні.	Взаємовідвідування уроків, їх аналіз. Проведення уроків іноземної мови. Звіт студента.
2.2.	Уміти аналізувати відвідані позакласні заходи з іноземної мови; уміти планувати та проводити позакласні заходи з іноземної мови.	Семінарські заняття Відвідування демонстраційних позакласних заходів Проведення позакласних заходів з іноземної мови Методи: інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, навчання у співпраці (cooperative learning).	Відвідування демонстраційних позакласних заходів та взаємовідвідування, аналіз заходів. Проведення позакласних заходів з іноземної мови. Звіт студента.
2.3.	Уміти здійснювати науково-дослідну роботу	Практичні заняття Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні.	Усна співбесіда. Демонстрація виконаних завдань трьох рівнів складності. Демонстрація мультимедійної презентації. Звіт студента.
3.	Комунікація		
3.1.	Уміти спілкуватися з учнями / їх батьками / колегами /зарубіжними колегами іноземними мовами в усній і письмовій формах на професійні теми.	Самостійна робота Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, навчання у співпраці (cooperative learning).	«Професійні дебати». Ділова гра.
4.	Автономність і відповідальність		
4.1.	Уміти планувати свою професійну самоосвіту, самовдосконалення й саморозвиток, нести персональну відповідальність.	Самостійна робота Методи: моделювання проблемних ситуацій (case-study), інтерактивні, проєктні,	Презентація та захист індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

		інформаційно-комп'ютерні.	
--	--	---------------------------	--

**Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із
програмними результатами навчання**

Результати навчання з дисципліни (ОК 26) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
ПРН 4. Здатність демонструвати належний рівень володіння сучасною англійською та другою західноєвропейською мовами, з дотриманням фонетичних, просодичних, лексичних, стилістичних, орфоепічних та граматичних норм, для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного спілкування, співпрацюючи з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.		+	+	+		+	+		+	+
ПРН 5. Здатність розуміти системи англійської та другої західноєвропейської мов, загальних властивостей літератури як мистецтва слова, вміти їх застосовувати у процесі спілкування в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах комунікації (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, освітній, професійній, науковій сферах в умовах міжкультурного спілкування.	+	+	+		+	+				+

ПРН 9. Здатність робити власні висновки і використовувати їх для формулювання знань і обґрунтувань під час спілкування державною та іноземною мовами усно й письмово з фахівцями у галузі педагогіки, методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури, а також з нефахівцями у цих галузях, усвідомлюючи специфіку національного менталітету партнера по спілкуванню та інші позамовні чинники, враховуючи їх у процесі реалізації міжкультурної взаємодії.	+	+	+	+	+	+		+		+
ПРН 10. Здатність розв'язувати складні професійні завдання у нових, нестандартних, непередбачуваних умовах і ситуаціях та відповідати за ухвалені рішення.	+	+	+		+	+		+	+	+
ПРН 11. Здатність прогнозувати та визначати цілі й результати освітнього процесу з формування іншомовної комунікативної компетентності учнів на різних етапах навчання, добирати та моделювати його зміст на засадах компетентнісного підходу та аналізувати результати навчання учнів.	+		+	+	+	+	+		+	+
ПРН 12. Здатність формувати англійськомовну комунікативну компетентність учнів під час класної і позакласної роботи для розв'язання комунікативних завдань у життєвих ситуаціях, застосовуючи сучасні методи, технології та прийоми навчання і виховання; забезпечувати діалог культур у процесі вивчення англійської	+		+		+	+	+	+		+

мови, другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурного спілкування.										
ПРН 14. Здатність організовувати освітній процес навчання англійської мови, другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури відповідно до чинного законодавства щодо професійної та громадської діяльності, обґрунтовуючи необхідність використання інструментів демократичної правової держави та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.	+	+			+	+	+	+		+
ПРН 15. Здатність планувати освітній процес, розробляти конспекти уроків і виховних заходів різних типів, зокрема й для проведення в дистанційному режимі, залежно від поставленої мети, вікових та індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.	+	+	+	+	+	+	+	+		+
ПРН 16. Здатність використовувати цифрові пристрої, їхнє базове програмне забезпечення; працювати з операційними системами, онлайн-сервісами, застосунками, файлами, мережею «Інтернет»; послуговуватися відкритими електронними (цифровими) освітніми ресурсами педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо.	+	+	+		+	+	+	+	+	
ПРН 17. Здатність забезпечувати	+		+		+	+	+	+	+	

функціонування інклюзивного освітнього середовища для кожного учня, використовуючи технології індивідуального та диференційованого навчання з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів, особистісного та фізичного розвитку школярів; здатність до підтримки осіб з особливими освітніми потребами.										
ПРН 18. Здатність здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни.	+	+	+		+	+		+	+	
ПРН 19. Здатність добирати та застосовувати відповідні форми, методи та засоби навчання і виховання, створювати умови для розвитку пізнавальної діяльності учнів, визначати ефективні шляхи їхньої мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.		+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 20. Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з іншими вчителями і фахівцями (асистентами вчителя й фахівцями психолого-педагогічного супроводу) на засадах партнерства; до участі в методичних об'єднаннях вчителів іноземних мов та/або зарубіжної літератури. Здатність залучати батьків до освітнього процесу, до ухвалення рішень стосовно навчання, виховання й розвитку учнів, із використанням різних форм, засобів і стратегій комунікації.	+		+	+	+	+		+	+	

[illegible]

свою професійну кваліфікацію впродовж життя.										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Структура педагогічної практики

Протягом виробничої педагогічної практики з *другої іноземної мови* та *зарубіжної літератури*, яка триває *5 тижнів*, студент-практикант здійснює обов'язки учителя іноземної мови, зарубіжної літератури та класного керівника. Обов'язки класного керівника студент-практикант здійснює протягом усього періоду практики, обов'язки учителя іноземної мови і учителя зарубіжної літератури здійснюються також *протягом усієї практики, але зміст етапів відрізняється*, а саме: протягом *першого* тижня виробничої педагогічної практики студент відвідує уроки іноземної мови та уроки зарубіжної літератури. З *другого* тижня практики студент-практикант починає проводити уроки іноземної мови і продовжує відвідувати уроки зарубіжної літератури. Аналогічна робота відбувається протягом *третього та четвертого* тижнів практики. Якщо дозволяє розклад, студент може приступити до проведення уроків зарубіжної літератури раніше – з *третього* тижня. Четвертий тиждень – *заключний тиждень* для практики з іноземної мови, на *п'ятому* тижні студент-практикант проводить усі уроки з зарубіжної літератури за розкладом.

Як учитель, студент-практикант здійснює такі види роботи:

- 1) навчальна робота практиканта з *іноземної мови* (планування та проведення уроків іноземної мови; відвідування уроків іноземної мови та участь у їх аналізі);
- 2) навчальна робота практиканта із *зарубіжної літератури* (планування та проведення уроків зарубіжної літератури; відвідування уроків зарубіжної літератури та участь у їх аналізі; виконання творчого завдання з підготовки допоміжних засобів навчання для уроку зарубіжної літератури та презентація результатів на методичному семінарі);
- 3) позакласна робота з іноземної мови (розробка та проведення заходів; відвідування заходів, участь у їх аналізі);
- 4) науково-дослідницька робота з методики навчання іноземної мови (виконання індивідуального завдання, пов'язаного з дослідженням методичних аспектів викладання іноземної мови та виступ на методичному семінарі за результатами дослідження).

Студент-практикант здійснює обов'язки класного керівника, а саме:

- 1) вивчає систему виховної роботи школи, в якій проходить практику, та систему роботи певного класного керівника, проводить виховну роботу в класі, за яким закріплений;
- 2) проводить науково-дослідницьку роботу, бере участь у наукових психолого-педагогічних семінарах, вивчає колектив класу, складає психолого-педагогічну характеристику колективу класу.

- 3) розробляє та проводить виховний захід українською мовою.

Етапи діяльності студента-практиканта. Зміст етапів практики

Виробнича педагогічна практика з *другої іноземної мови* та *зарубіжної літератури* відбувається одночасно, проте, зміст етапів практики відрізняється. Обов'язки класного керівника здійснюються протягом усього періоду практики.

Етапи діяльності студента-практиканта протягом практики з іноземної мови (тривалість – чотири тижні)

На *початковому* етапі виробничої педагогічної практики, що триває п'ять днів, студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Бере участь у настановних зборах і в організаційних заняттях в Університеті та школі.
2. Знайомиться з класом, вивчає робочий план, журнал, розклад уроків та інші документи.
3. Визначає тематику і форми проведення виховних заходів українською та іноземною мовами.
4. Обирає / уточнює тему наукового дослідження.
5. Складає індивідуальний план роботи, подає його на підпис груповому керівнику практики та керівнику практики з психолого-педагогічних аспектів.
6. Відвідує уроки *іноземної мови* (не менше *чотирьох* уроків на тиждень), позакласні заходи, що проводяться вчителями, класними керівниками та бере участь в аналізі відвіданих уроків і заходів.
7. Складає тематичний план серії уроків.

На *основному* етапі педагогічної практики студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Студент проводить не менше *чотирьох* уроків *іноземної мови* щотижня.
2. Студент допускається до проведення уроків тільки за наявності повного конспекту уроку, підписаного вчителем, груповим методистом або керівником практики з психолого-педагогічних аспектів.
3. Готуючись до уроків, студент розробляє та виготовляє необхідні для їх проведення допоміжні засоби навчання.
4. Студент відвідує уроки інших студентів-практикантів і бере участь в їх аналізі: не менше 8 уроків *іноземної мови* щотижня, згідно з розкладом взаємовідвідувань студента-практиканта.
5. За час виробничої підпрактики студент готує та проводить не менше одного позакласного заходу українською мовою (як класний керівник) та одного – з іноземної мови, має конспекти їх проведення.
6. Студент відвідує позакласні заходи, що проводяться українською та іноземною мовами, які проводять вчителі, класні керівники та практиканти (не менше двох заходів у кожного студента), і бере участь в їх аналізі.

7. Студент бере участь у методичних і психолого-педагогічних семінарах, виступає на них з доповідями.

8. Студент вивчає колектив класу, складає психолого-педагогічну характеристику колективу класу.

9. Студент проводить також дослідницьку роботу з методики навчання іноземної мови.

На *заключному* етапі педагогічної практики студент виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з виробничої педагогічної практики з іноземної мови.

2. Захищає свій звіт з виробничої педагогічної практики на засіданні педради закладу загальної середньої освіти або на методичному семінарі.

3. Бере участь у підсумкових заходах з педагогічної практики: засіданнях круглого столу, підсумкових конференціях тощо.

Етапи діяльності студента-практиканта протягом практики із зарубіжної літератури (тривалість основного етапу – два тижні)

На *початковому* етапі педагогічної практики, студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Бере участь у настановних зборах і в організаційних заняттях в Університеті та школі.

2. Знайомиться з класом (факультативно – за умови зміни класу на проходження практики із зарубіжної літератури), вивчає робочий навчальний план, журнал, розклад уроків та інші документи.

3. Обирає / уточнює тему для участі в методсемінарі.

4. Складає індивідуальний план роботи із зарубіжної літератури, подає його на підпис груповому керівнику педпрактики із зарубіжної літератури та керівнику практики з психолого-педагогічних аспектів.

5. Відвідує уроки *зарубіжної літератури* (не менше *двох* уроків щотижня), позакласні заходи, що проводяться вчителями, класними керівниками та бере участь в аналізі відвіданих уроків і заходів.

6. Складає тематичний план серії уроків.

На *основному* етапі педагогічної практики студент-практикант здійснює таку діяльність:

1. Студент проводить не менше *двох* уроків *зарубіжної літератури* щотижня.

2. Студент допускається до проведення уроків тільки за наявності повного конспекту уроку, підписаного вчителем, груповим керівником з зарубіжної літератури або керівником практики з психолого-педагогічних аспектів.

3. Готуючись до уроків, студент розробляє та виготовляє необхідні для їх проведення допоміжні засоби навчання.

4. Студент відвідує уроки інших студентів-практикантів і бере участь в їх аналізі: не менше 3 уроків *зарубіжної літератури* щотижня, згідно з розкладом взаємовідвідувань студента-практиканта.

5. Студент відвідує позакласні заходи, що проводяться українською та іноземною мовами, які проводять вчителі, класні керівники та практиканти (не менше двох заходів у кожного студента), і бере участь в їх аналізі.

6. Студент бере участь у семінарах з методики навчання зарубіжної літератури і виступає на них з доповідями.

На *заключному* етапі педагогічної практики студент виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з педагогічної практики із зарубіжної літератури.
2. Захищає свій звіт з виробничої педагогічної практики, зокрема й із зарубіжної літератури, на засіданні педради закладу загальної середньої освіти або на методичному семінарі.

По закінченні виробничої педагогічної практики студент-практикант подає звітну документацію керівникам педагогічної практики *для перевірки та оцінювання*. Також студент бере участь у *підсумкових заходах* з педагогічної практики: засіданнях круглого столу, підсумкових конференціях тощо.

Права та обов'язки студента-практиканта:

Студент-практикант **має право:**

1. Вносити пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу, організації педагогічної практики.
2. Отримувати консультації вчителя та керівників практики з усіх питань проведення педагогічної практики.
3. Користуватися бібліотекою школи, навчальними кабінетами, навчальними посібниками.

Студент-практикант **зобов'язаний:**

1. Брати участь у настановній і підсумковій конференціях, а також нарадах з питань педагогічної практики.
2. Працювати в школі не менше п'яти днів щотижня.
3. Виконувати завдання педагогічної практики, передбачені програмою. Виявляти відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт і гуманність.
4. Допомогати класному керівникові у проведенні виховної роботи серед учнів, організації їхньої суспільно-корисної праці, чергуванні по школі, проведенні роботи з батьками, перевірці щоденників тощо.
5. Виконувати правила внутрішнього розпорядку закладу загальної середньої освіти, в якому проходить практику, розпорядження адміністрації школи, вчителів, керівників педагогічної практики, а також старости групи.
6. Вживати необхідних заходів щодо дотримання вимог шкільної гігієни у повсякденній роботі з учнями.
7. Звітувати про виконання програми педагогічної практики, подати керівникам практики необхідну документацію.

Староста академічної групи під час педпрактики веде облік відвідування студентами школи, несе відповідальність за дотримання ними дисципліни, вчасно інформує керівників виробничої педагогічної практики про зміни у розкладі уроків, у графіку проведення виховних заходів, про відсутність

студентів у школі (з поважних чи неповажних причин), про стан взаємовідвідування практикантами уроків, позакласних заходів тощо.

Обов'язки керівників педагогічної практики

Діяльність керівників педагогічної практики – науково-педагогічних працівників Університету, керівництва школи та вчителів – здійснюється у п'ять етапів: етап попередньої роботи, початковий, основний і підсумковий етапи, етап організаційної роботи після закінчення педагогічної практики. На етапі попередньої роботи керівники педагогічної практики від Університету виконують такі обов'язки:

- беруть участь у настановних конференціях;
- керівник педагогічної практики факультету організує обмін досвідом проведення педагогічної практики між методистами, а також проводить заняття з методики проведення педагогічної практики з груповими методистами;
- груповий методист, груповий керівник практики із зарубіжної літератури і керівник практики з психолого-педагогічних аспектів разом із керівництвом школи здійснюють попередній вибір класів, груп, учителів іноземної мови, зарубіжної літератури та класних керівників, розв'язують інші організаційні питання.

На початковому етапі обов'язки керівників педагогічної практики від Університету такі:

- керівник педагогічної практики факультету у перший день виробничої педагогічної практики організовує інструктивні збори групових методистів, керівників практики з психолого-педагогічних аспектів та групових керівників практики із зарубіжної літератури та студентів факультету;
- у перший день педагогічної практики груповий методист, груповий керівник практики із зарубіжної літератури та керівник практики з психолого-педагогічних аспектів проводять організаційне заняття з академічною групою студентів в університеті або школі;
- у перший або другий день педагогічної практики в школі організовують бесіди з директором, його заступником з навчальної роботи або керівниками методичних об'єднань учителів іноземної мови, зарубіжної літератури та іншими вчителями і класними керівниками;
- протягом перших п'яти днів педагогічної практики організовують знайомство практикантів з групами і класами;
- протягом першого тижня груповий методист організовує відвідування уроків учителів і проводить зі студентами їх аналіз;
- у перші дні педагогічної практики груповий методист організовує відвідування студентами та аналіз спеціально підготовленого уроку вчителя;
- протягом перших днів педагогічної практики груповий методист організовує відвідування студентами та аналіз позакласного заходу, що проводиться з іноземної мови й спеціально готується вчителем;
- у перший тиждень педагогічної практики груповий методист, груповий керівник з зарубіжної літератури і керівник практики з психолого-педагогічних

аспектів надають допомогу студентам при складанні ними індивідуальних планів роботи;

- керівники практики допомагають старості групи скласти протягом першого тижня педагогічної практики загальні розклади уроків, позакласних заходів, взаємовідвідувань студентами уроків практикантів, науково-методичних семінарів з психолого-педагогічних питань і методики навчання іноземної мови;

- груповий методист, груповий керівник з зарубіжної літератури та керівник практики з психолого-педагогічних аспектів подають керівникові педагогічної практики Університету загальний розклад уроків, позакласних заходів, графік взаємовідвідувань практикантів, графік проведення наукових семінарів;

- керівник педагогічної практики факультету аналізує стан початкового етапу педагогічної практики і вживає заходів щодо його поліпшення.

На основному етапі обов'язки керівників педагогічної практики від Університету такі:

- групові методисти та вчителі дають студентам консультації з планування серій уроків і складання планів-конспектів окремих уроків, підготовки наочних посібників і технічних засобів навчання, планування і проведення позакласних заходів з іноземної мови;

- вчителі відвідують усі уроки і позакласні заходи з іноземної мови та зарубіжної літератури закріплених за ними практикантів та аналізують їх;

- груповий методист, груповий керівник з зарубіжної літератури та керівник практики з психолого-педагогічних аспектів відвідують уроки студентів-практикантів, беруть участь в їх обговоренні, проводять відповідно їх методичний і психолого-педагогічний аналіз;

- керівники практики навчають студентів-практикантів аналізувати уроки: робити загальний, поелементний і поглиблений аналіз;

- групові методисти відвідують позакласні заходи з іноземної мови, які проводять студенти, та аналізують їх;

- групові керівники практики із зарубіжної літератури надають методичну й фахову допомогу студентам у підготовці й проведенні уроків зарубіжної літератури та їх аналізують;

- групові керівники практики із зарубіжної літератури здійснюють контроль за проведенням студентами уроків зарубіжної літератури, а також контролюють взаємовідвідування студентів під час проведення ними уроків;

- груповий керівник практики з психолого-педагогічних аспектів надає методичну допомогу студентам у проведенні ними позакласної виховної роботи, здійснює контроль за її проведенням;

- керівник практики з психолого-педагогічних аспектів відвідує та організовує обговорення позакласних виховних заходів, що проводяться практикантами українською мовою (як класними керівниками), здійснює контроль за взаємовідвідуванням ними цих заходів;

- керівник практики з психолого-педагогічних аспектів разом із класними керівниками сприяє забезпеченню оптимальних умов для проведення студентами виховної роботи, організації позакласних виховних заходів, надає допомогу студентам у вивченні індивідуальних особливостей учнів, класного колективу, у проведенні наукових досліджень;

- груповий методист і груповий керівник практики з психолого-педагогічних аспектів проводять наукові семінари з питань психології і педагогіки, методики навчання іноземних мов, забезпечують активну участь усіх студентів-практикантів в їх роботі;

- керівник педагогічної практики факультету під час педпрактики відвідує школу: проводить бесіди з керівниками школи, вчителями, знайомиться з документацією, яку ведуть студенти, відвідує уроки та позакласні заходи і бере участь в їх аналізі; бере також участь у роботі зборів педагогічного колективу школи за підсумками педагогічної практики;

- керівник педагогічної практики факультету проводить бесіди з керівниками виробничої педагогічної практики про її стан і перебіг, вживає заходів щодо її удосконалення;

- під час педагогічної практики уроки студентів відвідують представники навчально-методичного відділу Університету, зокрема керівник навчальної та виробничої практики, деканату, завідувачі кафедр.

На підсумковому етапі педагогічної практики керівники виробничої педагогічної практики від Університету здійснюють такі обов'язки:

- перевіряють документацію, яку ведуть студенти-практиканти, та оцінюють роботу кожного студента;

- беруть участь в організації та проведенні зборів педагогічного колективу школи за підсумками педагогічної практики;

- на зборах педагогічного колективу закладу загальної середньої освіти з підсумків педагогічної практики разом з вчителями та класними керівниками характеризують роботу кожного студента-практиканта, що береться до уваги при виставленні оцінки за результатами практики.

На етапі організаційної роботи після закінчення виробничої педагогічної практики її керівники мають такі обов'язки:

- груповий методист спільно з керівником практики з психолого-педагогічних аспектів і груповим керівником із зарубіжної літератури перевіряють документацію, яку подали студенти, підписують її та виставляють оцінку за педагогічну практику не пізніше як через три дні після її закінчення;

- груповий методист складає звіт про результати педагогічної практики в академгрупі за затвердженою схемою та подає його разом з документацією студентів керівникові педагогічної практики факультету не пізніше як через три дні після закінчення педагогічної практики;

- керівник практики з психолого-педагогічних аспектів складає звіт про результати виробничої педагогічної практики студентів (психолого-педагогічний, виховний і науково-дослідний аспекти) і подає його керівникові

педагогічної практики факультету – відповідальному за організацію та проведення практики;

- груповий керівник практики із зарубіжної літератури складає звіт про результати педагогічної практики студентів і подає його керівнику педагогічної практики факультету – відповідальному за організацію та проведення практики;
- керівник педагогічної практики факультету вивчає та аналізує звіти усіх керівників практики і документацію студентів, складає звіт про результати виробничої педагогічної практики та подає його до навчально-методичного відділу (керівнику навчальної і виробничої практики) Університету.

На всіх етапах практики груповий методист інформує деканат про відсутність студента з поважної або іншої причини / невиконання студентом програми практики.

Зміст педагогічної практики

Змістом педагогічної практики є виконання студентом-практикантом обов'язків учителя певної іноземної мови, зарубіжної літератури та класного керівника.

Зміст навчально-виховної роботи студента-практиканта у ЗЗСО:

- Планування та складання планів-конспектів окремих уроків та серії уроків для початкового або базового ступеня навчання.
- Проведення уроків.
- Відвідування уроків вчителів і студентів-практикантів.
- Проведення спостережень та аналізу відвіданих уроків.
- Проєктування та виготовлення допоміжних дидактичних посібників.
- Перевірка зошитів учнів з предмета.

Зміст позакласної виховної роботи з учнями:

- Спостереження та аналіз окремих видів позакласної роботи, що проводять вчителі школи.
- Планування окремих видів позакласної роботи, що відповідають віковим особливостям школярів.
- Підготовка та проведення запланованої позакласної роботи.
- Відвідування, проведення спостережень та аналізу позакласних заходів, що проводять студенти-практиканти.
- Планування та проведення виховної роботи.
- Участь у наукових психолого-педагогічних семінарах, вивчення колективу класу, складання психолого-педагогічної характеристики колективу класу.
- Розробка та проведення виховного заходу українською мовою.

Зміст науково-дослідницької роботи студента-практиканта:

- Вивчення наукової методичної літератури з метою вдосконалення своєї роботи.
- Участь у роботі та виступи на методичних семінарах.
- Виконання індивідуального завдання, пов'язаного з дослідженням методичних аспектів викладання іноземної мови та виступ на методичному семінарі за результатами дослідження.
- Тестування рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь учнів.

- Проведення методичного аналізу мовного матеріалу, що вивчається, з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями та підбору найбільш ефективних прийомів попередження помилок.
- Проведення досліджень, необхідних для виконання курсової роботи.

Докладно зміст кожного етапу практики, види діяльності студента-практиканта та вимоги до цієї діяльності описані вище.

Перелік документації студента-практиканта

У перший тиждень практики студенти-практиканти складають і затверджують *індивідуальний план*, в якому відображається діяльність практиканта протягом усього періоду практики. По мірі виконання пунктів, запланованих в індивідуальному плані, студент ставить відмітку про виконання.

З першого дня практики студент веде *щоденник практиканта*, в якому записує результати спостережень, отриманих протягом відвідування уроків / позакласних заходів вчителів / класних керівників і студентів-практикантів.

Звітна документація студента-практиканта

Після закінчення практики студенти готують і подають керівникам практики такі звітні матеріали з педагогічної практики:

А) Пакет документів, який студент подає *груповому методисту* після закінчення практики з другої іноземної мови:

- Звіт про виконану роботу під час практики.
- План-конспект одного уроку з ескізами допоміжних засобів навчання.
- План-конспект одного позакласного заходу з іноземної мови
- Текст доповіді за результатами виконання дослідницького завдання (до 5 сторінок друкованого тексту).

Б) Пакет документів, який студент подає *груповому керівнику із зарубіжної літератури*:

- Звіт про виконану роботу під час практики.
- План-конспект одного уроку зарубіжної літератури.
- Виконання творчого завдання з підготовки допоміжних засобів навчання для уроку зарубіжної літератури (підготовка презентації у PowerPoint, Prezi тощо).

В) Пакет документів, який студент подає *керівнику практики з психолого-педагогічних аспектів*:

- Звіт про виконану роботу під час практики.
- Звіт про проведення дослідницького завдання.
- Психолого-педагогічну характеристику колективу класу.
- Методичну розробку залікового виховного заходу українською мовою.

Контроль результатів діяльності студентів-практикантів Форми та критерії оцінювання студентів

За результатами виробничої педагогічної практики студентам виставляється «зараховано» / «не зараховано» та відповідна кількість балів у 100-бальній шкалі, в системі ЄКТС. При виставленні оцінки беруться до уваги:

- 1) робота студента-практиканта як учителя іноземної мови;
- 2) робота студента-практиканта як учителя зарубіжної літератури;
- 3) робота студента-практиканта як класного керівника.

При виставленні оцінки за результатами роботи студента-практиканта як учителя враховуються та оцінюються такі види роботи:

1) *навчальна* робота практиканта (враховується кількість і якість проведених уроків іноземної мови та зарубіжної літератури; кількість відвіданих уроків іноземної мови та зарубіжної літератури, участь у їх аналізі; якість поданих конспектів одного уроку іноземної мови та одного уроку із зарубіжної літератури; якість підготовленого наочного посібника для уроку іноземної мови; якість виконання творчого завдання з підготовки допоміжних засобів навчання для уроку зарубіжної літератури; оцінка діяльності студента вчителем ІМ та вчителем зарубіжної літератури);

2) *позакласна* робота з іноземної мови (враховується якість проведених виховних заходів; кількість відвіданих виховних заходів, участь у їх аналізі; якість поданої розробки заходу);

3) *науково-дослідницька робота з методики навчання іноземної мови* (враховується якість виконання індивідуального завдання, пов'язаного з дослідженням методичних аспектів викладання ІМ і виступ на методичному семінарі за результатами дослідження).

При виставленні оцінки за результатами роботи студента-практиканта як класного керівника враховуються та оцінюються такі види роботи:

1) *виховна робота*: якість виконання обов'язків класного керівника; якість проведеного виховного заходу. До уваги береться й оцінка діяльності студента класним керівником закріпленого за студентом-практикантом класу;

2) *проведення науково-дослідницької роботи* (рівень проведеного психолого-педагогічного дослідження, якість виконаної психолого-педагогічної характеристики колективу класу);

3) *участь у наукових психолого-педагогічних семінарах*;

4) *якість методичної розробки виховного заходу*, аналіз проведеного виховного заходу українською мовою.

Оцінка результатів практичної підготовки студента здійснюється за **100-**бальною шкалою: 1) діяльність студента як учителя іноземної мови – до **50** балів (з них: навчальна робота – до **30** балів; позакласна робота з іноземної мови – до 10 балів; науково-дослідна робота з методики навчання іноземної мови – до 10 балів); 2) діяльність студента як учителя зарубіжної літератури – до **30** балів (з них: навчальна робота – до 20 балів; виконання творчого завдання – до 10 балів); 3) діяльність студента-практиканта як класного керівника – до **20** балів.

Згідно з Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший

(бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна форми здобуття освіти) навчальні завдання, визначені програмою педагогічної практики, звітні документи з педагогічної практики мають бути виконані самостійно; необхідно надавати посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методи досліджень і джерела інформації. У разі виявлення факту порушення студентом академічної доброчесності безпосередньо під час проходження педагогічної практики і підсумкового контролю з педагогічної практики науково-педагогічний працівник (груповий методист, керівник практики з психолого-педагогічних аспектів, груповий керівник практики із зарубіжної літератури) припиняє проходження здобувачем освіти контролю, йому / їй повідомляється про встановлення факту порушення академічної доброчесності. Науково-педагогічний працівник згідно зі встановленими цією програмою критеріями оцінювання виставляє студентові, який порушив академічну доброчесність, 0 (нуль) балів (у 100-бальній шкалі) і оцінку «не зараховано» за проходження педагогічної практики.

Критерії оцінювання результатів педагогічної практики

№ пор.	Критерії	Макс. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1. Робота студента-практиканта як учителя іноземної мови				
1.1	Навчальна робота	30	1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, а також записи усіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків висока. 4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, виявляючи творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.	27 – 30

		1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, а також записи усіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків достатня. 4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, виявляючи у більшості випадків творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.	24 – 26
		1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, але не має усіх записів відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент не завжди брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент часто виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.	22 – 23
		1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано не в повному обсязі, але не менше, ніж на 75 %. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених уроків, а також записи не всіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент несистематично брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент за необхідністю виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав необхідну звітну документацію вчасно або із запізненням.	19 – 21

			1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано в обсязі не менше, ніж на 50 %. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених ним уроків, а також записи не всіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент епізодично брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав усю необхідну документацію з запізненням.	18
			1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики без поважних причин виконано менше ніж на 50 %. 2. Студент має схематичні плани деяких проведених ним уроків, у нього відсутні плани-конспекти та записи відвіданих ним уроків, проведених вчителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків незадовільна. 4. Студент не брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання, спираючись на зразки. 6. Студент подав звітну документацію не у повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.	1 – 17
			1. Студент не провів жодного уроку. 2. Студент не відвідував заняття викладачів і студентів-практикантів. 3. Студент не подав звітну документацію.	0
1.2	Позакласна робота з іноземної мови	10	1. Студент має розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позакласних заходів з ІМ, а також записи усіх відвіданих ним заходів з ІМ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ висока.	9 – 10

			3. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	
			1. Студент має розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позакласних заходів з ІМ, а також записи усіх відвіданих ним заходів з ІМ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ достатня. 3. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	7 – 8
			1. Студент має не всі розгорнуті плани-конспекти та виготовлені ним допоміжні засоби для проведення позакласних заходів з ІМ, а також не всі записи відвіданих ним заходів з ІМ, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ достатня або задовільна. 3. Студент несистематично брав участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	6
			1. У студента відсутні план-конспект позакласного заходу та записи відвіданих ним заходів, проведених вчителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 2. Якість складених студентом розробок і проведених ним позакласних заходів з ІМ незадовільна. 3. Студент не брав участь в аналізі відвіданих позакласних заходів.	1 – 5
			1. Студент не провів позакласний захід з ІМ. 2. Студент не відвідував позакласні заходи, які проводились учителями, студентами-практикантами.	0
1.3	Науково-дослідницька робота з методики викладання іноземних мов	10	1. Студент брав активну участь у роботі методичних семінарів, виступав з доповідями, брав участь в обговоренні. 2. Дослідницькі завдання студент виконав у повному обсязі.	9 – 10
			1. Студент брав активну участь у роботі методичних семінарів, виступав з доповідями. Не завжди брав участь в обговоренні. 2. Дослідницьке завдання виконав.	7 – 8
			1. Студент несистематично брав участь у роботі методичних семінарів, періодично виступав із доповідями та брав участь в обговоренні. 2. Дослідницьке завдання студент виконав не повним обсягом.	6

			1. Студент епізодично брав участь у роботі методичних семінарів, не виступав із доповідями, не брав участі в їх обговоренні. 2. Дослідницьке завдання студент виконав частково.	1 – 5
			1. Студент не брав участі в роботі методичних семінарів і не виступав з доповідями. 2. Студент не виконав дослідницьке завдання.	0

2. Робота студента-практиканта як учителя зарубіжної літератури

2.1	Навчальна робота	20	1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, а також записи усіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків висока. 4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, виявляючи творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію повним обсягом і вчасно.	20 – 18
			1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, а також записи усіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків достатня. 4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, виявляючи у більшості випадків творчий підхід до їх розробки. 6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.	16 – 17
			1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано повністю.	14 – 15

		2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених уроків, але не має усіх записів відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент не завжди брав активну участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент часто виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.	
		1. Індивідуальний план студента з навчального аспекту педагогічної практики виконано не в повному обсязі, але не менше, ніж на 75 %. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених уроків, а також записи не всіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент несистематично брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент за необхідністю виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав необхідну звітну документацію вчасно або із запізненням.	11 – 13
		1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано в обсязі не менше, ніж на 50 %. 2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх проведених ним уроків, а також записи не всіх відвіданих ним уроків, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків задовільна. 4. Студент епізодично брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків, спираючись на зразки. 6. Студент подав усю необхідну документацію з запізненням.	10
		1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики без поважних причин виконано менше ніж на 50 %. 2. Студент має схематичні плани деяких проведених ним уроків, у нього відсутні плани-	1 – 9

			конспекти та записи відвіданих ним уроків, проведених вчителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу. 3. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним уроків незадовільна. 4. Студент не брав участь в аналізі відвіданих уроків. 5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання, спираючись на зразки. 6. Студент подав звітну документацію не у повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.	
			1. Студент не провів жодного уроку. 2. Студент не відвідував заняття викладачів і студентів-практикантів. 3. Студент не подав звітну документацію.	0
2.2	Виконання творчого завдання із зарубіжної літератури	10	1. Студент успішно виступив на методичному семінарі з презентацією результатів виконання творчого завдання, брав активну участь в обговоренні. 2. Творче завдання студент виконав повним обсягом.	9 – 10
			1. Студент виступив на методичному семінарі з презентацією результатів виконання творчого завдання. Не завжди брав участь в обговоренні. 2. Творче завдання виконав.	7 – 8
			1. Студент частково презентував результати виконання творчого завдання, несистематично брав участь в обговоренні. 2. Творче завдання студент виконав не повним обсягом.	6
			1. Студент епізодично презентував результати виконання творчого завдання. Не брав участі в обговоренні. 2. Творче завдання студент виконав частково.	1 – 5
			1. Студент не презентував результатів виконання творчого завдання на методичному семінарі та не брав участі в обговоренні. 2. Студент не виконав творче завдання.	0

3. Робота студента-практиканта як класного керівника

3.1	Якість проведення науково-дослідної роботи з психолого-педагогічних проблем (виконання)	10	- повна відповідність змісту роботи темі дослідження, методики дослідження адекватні темі, отримані результати систематизовані, наявні авторські висновки, дотримані	9 – 10
-----	---	----	--	--------

	дослідницьких завдань, участь у методичних семінарах, підготовка психолого-педагогічної характеристики колективу класу)		вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи та орфографічного стандарту; - актуальність теми дослідження обґрунтована, дослідження виконане на достатньо високому науково-теоретичному й методичному рівні, отримані результати систематизовані, але висновки не є достатньо переконливими або відсутні рекомендації, або є незначні зауваження до оформлення роботи; - тема дослідження розкрита, методики дослідження адекватні темі і завданням, але науково-теоретичний і методичний рівень його виконання недостатньо високий, наявні змістові та помилки в оформленні матеріалів дослідження; - тема дослідження розкрита поверхово, науково-методичний рівень роботи низький, результати дослідження погано або взагалі не систематизовано, висновки не переконливі, є суттєві зауваження до технічного й естетичного оформлення роботи, дотримання орфографічного стандарту; - матеріали дослідження відсутні.	7 – 8 6 1 – 5 0
3.2	Якість організації і проведення виховного заходу рідною мовою; якість методичної розробки виховного заходу	10	- висока, тема актуалізована з урахуванням вікових особливостей учнів/студентів, мети досягнуто; методи прийоми засоби, форма організації, що використовувались при проведенні заходу, були адекватними його цілям і завданням, а також віковим особливостям учнів/студентів; досягнуто високого рівня активності й самостійності учнів/студентів у процесі підготовки і проведення виховного заходу; тема заходу є актуальною й вмотивованою, відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу насичений фактичним матеріалом, враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, що спрямовані на забезпечення	9 – 10

		високого рівня активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; здійснено глибокий аналіз виховного заходу; - виховні функції в цілому досягнуті; тема актуалізована з урахуванням вікових особливостей учнів, мети досягнуто, методи прийоми засоби форма організації, що використовувались при проведенні заходу, в основному були адекватними його цілям і завданням, а також віковим особливостям учнів; досягнуто достатнього рівня активності й самостійності учнів у процесі підготовки і проведення виховного заходу; тема заходу є актуальною й вмотивованою, відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу насичений фактичним матеріалом, враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, що спрямовані на забезпечення високого рівня активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; здійснено глибокий аналіз виховного заходу; - функції виховного заходу реалізовані не повністю; недостатньо актуалізована тема заходу з урахуванням вікових особливостей, запитів, інтересів учнів; недостатня відповідність методів, прийомів, засобів, форми організації, що використовувались при проведенні заходу, його цілям і завданням та віковим особливостям учнів; тема заходу є актуальною й вмотивованою, відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; тема заходу є не досить актуальною й вмотивованою, недостатньо відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст	7 – 8 6
--	--	--	-----------------------

			заходу недостатньо насичений фактичним матеріалом, не завжди враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; не досить оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації і недостатньо спрямовані на забезпечення високого рівня активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; аналіз виховного заходу здійснено поверхово; - функції виховного заходу не повністю реалізовані; недостатньо актуалізована тема заходу; зміст його не відповідає віковим особливостям учнів; методи, прийоми, засоби, обрана форма організації не є адекватними його цілям і завданням, віковим особливостям учнів; не досягнуто достатньої активності й самостійності учнів у процесі підготовки та проведення виховного заходу; тема заходу не є актуальною й вмотивованою, не повністю відповідає віковим особливостям, запитам та інтересам учнів; зміст заходу не враховує інтереси, вікові та індивідуальні особливості учнів; не оптимально визначені методи, прийоми, засоби, форма організації, вони не спрямовані на забезпечення активності й самостійності учнів у підготовці й проведенні виховного заходу; відсутні окремі компоненти методичної розробки, аналіз виховного заходу здійснено поверхово або він відсутній; - виховний захід не проведено; методична розробка виховного заходу не підготовлена.	1 – 5 0
За результатами перевірки й оцінювання матеріалів практики керівник практики з психолого-педагогічних аспектів виводить середнє значення оцінок за <i>якість організації і проведення виховного заходу рідною мовою та якість методичної розробки виховного заходу (максимальний бал становить 10).</i>				
	Усього	100		

Отже, максимальний рейтинговий бал студента-практиканта за результатами практики становить **100 балів**. Підсумкова оцінка «зараховано» / «не зараховано» та оцінка за шкалою ЄКТС виставляється так:

8.3. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види діяльності під час педпрактики	Оцінка ЄКТС	
90 – 100	A	«Зараховано»
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	«Не зараховано»

Підбиття підсумків практики

По закінченні виробничої педагогічної практики її керівники виставляють оцінки, оголошують результати оцінювання студентам і заповнюють відомості та залікові книжки. Керівники практики також подають звіти керівникам практики кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов та кафедри теорії та історії світової літератури, які, в свою чергу, готують зведені аналітичні звіти кафедр за результатами практики та подають їх керівникові навчальної і виробничої практики Університету.

Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов разом з кафедрою теорії та історії світової літератури:

- 1) забезпечують отримання і збереження звітної документації студентів-практикантів, керівників практики як складника портфолію освітніх програм;
- 2) ініціюють отримання і збереження зауважень і пропозицій стейкхолдерів;
- 3) організовують обов'язкове опитування студентів-практикантів, органів студентського самоврядування, керівників практики, роботодавців;
- 4) регулярно проводять опитування випускників освітньої програми щодо ефективності організації практики, шляхів підвищення її ефективності;
- 5) готують звіти, необхідні аналітичні матеріали;
- 6) використовують результати опитування для удосконалення програм практики, її організації і проведення, навчально-методичного та інформаційного забезпечення практики.

Після опрацювання звітів керівників практики проводиться конкурс на найкращого студента-практиканта та оприлюднення відгуків школярів тих шкіл, де проводилася практика.

Зразки документації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Груповий методист _____

Груповий керівник із зарубіжної літератури _____

Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів _____

« ____ » _____ 202_ р.

Індивідуальний план

студента-практиканта _____ курсу факультету _____
Київського національного лінгвістичного університету

(прізвище, ім'я, по батькові)

на період виробничої педагогічної практики з _____ по

_____ 202_ р. ЗЗСО № _____ м. _____. Навчально-виховна

робота проводиться в _____ класі.

Розділ	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
I.	Початковий етап педагогічної практики 1. Узяти участь у настановній конференції, у роботі з груповим методистом, груповим керівником практики із зарубіжної літератури та керівником практики з психолого-педагогічних аспектів (вказати прізвища). 2. Познайомитись із закладом загальної середньої освіти, директором, заступниками директора з навчальної і виховної роботи, вчителями (вказати прізвища). 3. Ознайомитись з планом роботи вчителів іноземної мови (вказати прізвища), конспектами їх уроків. 4. Ознайомитись з планом роботи вчителів зарубіжної літератури (вказати прізвища), конспектами їх уроків. 4. Познайомитись з учнями класу, з планом роботи класного керівника (вказати прізвище, клас), особовими справами учнів.		

	5. Ознайомитись з порядком ведення класного журналу. 6. Скласти індивідуальний план та затвердити його.		
II.	Навчальна та виховна робота з іноземної мови 1. Скласти тематичний план уроків <i>іноземної мови</i> на період практики. 2. Відвідувати уроки учителів іноземної мови, здійснювати їх аналіз (вказати прізвища). 3. Відвідувати демонстраційні уроки, брати участь у їх аналізі. 4. Проводити уроки іноземної мови (вказати дати і теми уроків). 5. Відвідувати уроки студентів-практикантів, брати участь у їх аналізі (вказати прізвища). 6. Відвідувати позакласні заходи з іноземної мови, які проводять вчителі, брати участь у їх аналізі (вказати прізвища). 7. Проводити позакласні заходи з іноземної мови (вказати форму організації, тему заходу). 8. Відвідувати позакласні заходи з іноземної мови, які проводять студенти-практиканти, брати участь у їх аналізі (вказати форму організації, тему заходів, прізвища). 9. Виготовляти наочні посібники (вказати посібники). 10. Перевіряти зошити учнів. 11. Проводити додаткові заняття. Навчальна та виховна робота із зарубіжної літератури 1. Скласти тематичний план уроків <i>зарубіжної літератури</i> на період практики. 2. Відвідувати уроки учителів зарубіжної літератури, здійснювати їх аналіз (вказати прізвища). 3. Відвідувати демонстраційні уроки, брати участь у їх аналізі. 4. Проводити уроки зарубіжної літератури.		

	5. Відвідувати уроки студентів-практикантів, брати участь у їх аналізі (вказати прізвища). 6. Відвідувати позакласні заходи із зарубіжної літератури, які проводять учителі, брати участь у їх аналізі (вказати форму організації, тему заходу, прізвища). 7. Виготовляти наочні посібники (вказати посібники). 8. Перевіряти зошити учнів. 9. Проводити додаткові заняття.		
III.	Позакласна виховна робота 1. Ознайомитись з системою навчальної та виховної роботи у закладі загальної середньої освіти, класі (за яким закріплений студент). 2. Ознайомитись з системою роботи класного керівника (вказати прізвище, клас). 3. Вивчити учнів класу (за яким закріплений студент). 4. Виконувати функції та обов'язки класного керівника. 5. Підготувати і провести позакласні виховні заходи (вказати форму організації, тему заходу). 6. Відвідувати позакласні виховні заходи, які проводять учителі (вказати прізвища), брати участь в їх аналізі. 7. Відвідувати позакласні виховні заходи, які проводять студенти-практиканти (вказати форму організації, тему заходу, прізвища), брати участь в їх аналізі.		
IV.	Науково-дослідницька робота з методики навчання іноземних мов 1. Виконати методичне дослідницьке завдання на тему: «_____». 2. За результатами дослідницького завдання підготувати доповідь на науковий семінар з методики навчання іноземних мов на тему «_____» (вказати тему виступу). Науково-дослідницька робота з психолого-педагогічних проблем		

	1. Підготувати доповідь на науковий семінар з психолого-педагогічних проблем на тему «_____» (вказати тему виступу). 2. Вивчити колектив класу та скласти психолого-педагогічну характеристику колективу класу. 3. Виконати психолого-педагогічне дослідницьке завдання на тему: «_____».		
V.	Завершальний етап 1. Звітувати про результати практики на засіданні педагогічної ради школи. 2. Підготувати звітну документацію з педпрактики. 3. Взяти участь у підсумковій конференції з педагогічної практики в Університеті.		

Схема ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень студентом-практикантом

Протягом усієї виробничої педагогічної практики студент веде щоденник психолого-педагогічних спостережень. На першому аркуші щоденника подається така інформація:

Щоденник психолого-педагогічних спостережень

студента _____ курсу _____ факультету _____

(прізвище, ім'я, по батькові)
 Груповий методист _____
 (посада, науковий ступінь, прізвище, ініціали)
 Груповий керівник із зарубіжної літератури _____
 (посада, науковий ступінь, прізвище, ініціали)
 Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів _____
 (посада, науковий ступінь, прізвище, ініціали)
 ЗЗСО № _____ м. _____ Клас _____ Учитель
 іноземної мови _____ Учитель зарубіжної літератури _____
 Класний керівник _____
 Термін педпрактики з _____ до _____ 202__ р.

Записи в щоденнику ведуться за такою формою:

Дата	Зміст роботи		
	Короткий зміст спостережень на уроках, позакласних	Фактичний матеріал для психолого-педагогічної характеристики класного	Поради вчителя, класного керівника, методиста, педагога, психолога

	заходах, бесід зі школярами тощо	колективу, для курсової роботи	
--	-------------------------------------	-----------------------------------	--

Схема звіту студента-практиканта

Звіт

студента _____

групи _____ факультету _____

у ЗЗСО № _____ м. _____

Груповий методист _____

Груповий керівник з зарубіжної літератури _____

Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів _____

1. Кількісні результати педагогічної практики:

1.1. Кількісні результати педагогічної практики з іноземної мови:

кількість відвіданих уроків учителів ІМ;

кількість відвіданих уроків студентів-практикантів;

кількість проведених уроків ІМ;

кількість виступів на семінарах;

кількість відвіданих позакласних заходів з іноземної мови.

кількість проведених позакласних заходів з іноземної мови.

1.2. Кількісні результати педагогічної практики з зарубіжної літератури:

кількість відвіданих уроків учителів зарубіжної літератури;

кількість відвіданих уроків студентів-практикантів;

кількість проведених уроків зарубіжної літератури.

1.3. Кількісні результати виховної роботи:

кількість проведених виховних заходів як класними керівниками; кількість відвіданих виховних заходів як класними керівниками.

2. Початковий етап педагогічної практики (участь у настановній конференції та груповій бесіді з керівниками практики; знайомство з керівництвом школи та вчителями; ознайомлення з планами роботи учителя іноземної мови, зарубіжної літератури, класного керівника; знайомство з учнями).

3. Навчальна та виховна робота з іноземної мови / зарубіжної літератури

3.1. Навчальна та виховна робота з іноземної мови (складання тематичного плану уроків іноземної мови на період педагогічної практики; відвідування уроків учителів іноземної мови; загальна коротка характеристика уроків; проведення уроків іноземної мови в закріплених групах і під час замінь, виготовлення студентами-практикантами наочних посібників та інших допоміжних матеріалів та їх загальна коротка характеристика).

3.2. Навчальна та виховна робота з зарубіжної літератури (складання тематичного плану уроків зарубіжної літератури на період педагогічної

практики; відвідування уроків учителів зарубіжної літератури; загальна коротка характеристика уроків; проведення уроків зарубіжної літератури в закріплених класах і під час замінь, виготовлення наочних посібників та інших допоміжних матеріалів студентами-практикантами та їх загальна коротка характеристика).

4. Проведення позакласної роботи з іноземної мови, відвідування позакласних заходів з іноземної мови, що проводяться вчителями та студентами-практикантами, їх загальна коротка характеристика, опис підготовки до проведення позакласного заходу з іноземної мови; якість проведення позакласного заходу з іноземної мови; самоаналіз проведеного заходу).

5. Проведення виховної роботи з учнями (ознайомлення з системою роботи школи та класного керівника; вивчення учнів і колективу класу, за яким закріплений студент; виконання функцій і обов'язків класного керівника; опис прийомів щодо реалізації виховної спрямованості уроків; відвідування виховних заходів, проведених учителями та студентами-практикантами, їх загальна коротка характеристика; кількість проведених виховних заходів, їх тематика; якість і аналіз їх проведення).

6. Науково-дослідницька робота (теми дослідницької роботи з методики навчання іноземних мов і педагогіки; вивчена література з теми; опис спостережень за темою дослідження; теми виступів на методичних семінарах).

7. Завершальний етап практики (виступи на засіданні педагогічної ради школи та підсумковій конференції з виробничої педагогічної практики).

Матеріали педагогічної практики з іноземної мови

Орієнтовна тематика методичних семінарів з іноземної мови:

1. Методика формування фонетичної компетентності на уроках німецької / французької / іспанської мови.
2. Методика формування лексичної компетентності на уроках німецької / французької / іспанської мови.
3. Методика формування граматичної компетентності на уроках німецької / французької / іспанської мови.
4. Методика формування компетентності в читанні та аудіюванні на уроках німецької / французької / іспанської мови.
5. Методика формування компетентності в говорінні та письмі на уроках німецької / французької / іспанської мови.
6. Особливості змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти.
7. Використання сучасних засобів навчання на уроці іноземної мови.
8. Організація позакласної роботи з німецької / французької / іспанської мови.

Схема загального аналізу уроку *іноземної мови*

I. Цілеспрямованість уроку.

1. Визначити тему уроку, місце уроку в тематичному циклі, тип уроку.
2. Назвати цілі уроку: практичні, виховні, загальноосвітні, розвивальні, професійно орієнтовані.
3. Встановити відповідність поставлених цілей типу уроку та його місцю в тематичному циклі уроків.

II. Структура і зміст уроку.

1. Зафіксувати етапи уроку в їх послідовності.
2. Встановити відповідність прийомів навчання основним цілям уроку.
3. Оцінити раціональність співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ.
4. Назвати допоміжні засоби навчання, що використовувались, оцінити їх доцільність та ефективність.
5. Визначити розвивальну, виховну, освітню цінність мовленнєвого матеріалу уроку і вправ, їх відповідність віковим інтересам учнів.

III. Активність учнів на уроці.

1. Визначити основні форми взаємодії вчителя та учнів на уроці, їх місце (на якому етапі, для виконання яких завдань) та ефективність.
2. Назвати прийоми стимулювання мовленнєвої і розумової активності учнів.

IV. Мовленнєва поведінка вчителя.

1. Визначити відповідність мовлення вчителя мовній нормі, його адаптованість до рівня мовної підготовки учнів і вимог шкільної програми.
2. Визначити ступінь володіння виразами класного вжитку.
3. Оцінити чіткість і доступність формулювання вчителем завдань для учнів і зверненість його мовлення до учнів.
4. Визначити доцільність використання рідної мови вчителем на уроці.
5. Встановити співвідношення мовлення вчителя та учнів на уроці.

V. Результативність уроку.

1. Підсумувати те, чого навчилися учні на уроці.
2. Визначити відповідність рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь поставленим цілям.
3. Оцінити об'єктивність і мотиваційний потенціал виставлених учителем оцінок.

Схема плану-конспекту уроку *іноземної мови*

(Дата _____)	
План-конспект уроку (№... у... класі)	
Тема: _____	Підтема: _____
Цілі: _____	

Практична/ні _____	
Освітня/ні _____	
Розвивальна/ні _____	
Виховна/ні _____	
Обладнання уроку: _____	
План уроку	
Початок уроку	Час (хв.)
I. Організаційний момент	2
II. Мовленнєва/фонетична зарядка	3
Основна частина уроку	
III – IV	35
Заключна частина уроку	
VII. Пояснення домашнього завдання	2
VIII. Підсумки уроку	3
Хід уроку	
Етап	Зміст роботи

Матеріали педагогічної практики із зарубіжної літератури

Орієнтовна тематика методичних семінарів із зарубіжної літератури:

1. Обговорення модельних програм і навчальної літератури із зарубіжної літератури, рекомендованих МОН України для використання у початкових класах ЗЗСО.
2. Модельні програми та навчальна література із зарубіжної літератури, рекомендовані МОН України для використання в 5–11 класах ЗЗСО.
3. Переосмислення змісту навчання із зарубіжної літератури в ЗЗСО.
4. Особливості використання нових елективних підручників із зарубіжної літератури.
5. Викладання зарубіжної літератури в онлайн / офлайн / змішаному форматі.

Орієнтовна тематика творчих завдань із зарубіжної літератури:

1. Розробити допоміжні засоби навчання для уроку зарубіжної літератури за темою «_____» (наприклад, *Казки народів світу. Пригоди казкових тварин. Фарбований шакал (індійська народна казка)*, 5 клас) з подальшим застосуванням на уроці. Вибір теми відбувається відповідно до навчальної програми / підручника, за яким навчається клас, куди розподілений студент.
2. Підготувати презентацію (PowerPoint, Prezi) ескізу допоміжних засобів для уроку зарубіжної літератури за темою «_____»

(Давні збірки народних казок. Третя подорож Синдбада (арабська народна казка), 5 клас) відповідно до навчальної програми / підручника, за яким навчається клас, куди розподілений студент.

3. Розробити допоміжні засоби навчання для уроку зарубіжної літератури за темою «_____» (наприклад, *Творчість В. Скотта в контексті доби лицарів і лицарства*, 7 клас) з подальшим застосуванням на уроці. Вибір теми відбувається відповідно до навчальної програми / підручника, за яким навчається клас, куди розподілений студент.

4. Підготувати презентацію (Power Point, Prezi) ескізу допоміжних засобів для уроку зарубіжної літератури за темою «_____» (*Детективний геній Е. По*, 7 клас) відповідно до навчальної програми / підручника, за яким навчається клас, куди розподілений студент.

Схема аналізу уроку зарубіжної літератури

I. Цілеспрямованість .

1. Визначити тему уроку, місце уроку в тематичному циклі, тип уроку.
2. Назвати цілі уроку: навчальні, виховні, загальноосвітні, розвивальні.
3. Встановити відповідність поставлених цілей типу уроку та його місцю в тематичному циклі уроків

II. Структура і зміст.

1. Зафіксувати етапи уроку в їх послідовності.
2. Встановити відповідність методів і прийомів навчання основним цілям уроку.
3. Назвати допоміжні засоби навчання, що використовувались, оцінити їх доцільність та ефективність.
4. Визначити освітню, виховну цінність та актуальність навчального матеріалу уроку.

III. Активність учнів на уроці.

1. Визначити основні форми взаємодії вчителя та учнів на уроці, їх місце (на якому етапі, для виконання яких завдань) та ефективність.
2. Назвати методи і прийоми навчання, які використовує вчитель для стимулювання активності учнів.
3. Визначити засоби навчання, які допомагають активізувати сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу.

IV. Професійна підготовка учителя.

1. Окреслити рівень професійної майстерності учителя, ступінь залучення / використання новітніх технологій під час проведення уроку.
2. Оцінити компетентність у професійному спілкуванні вчителя, чіткість і доступність формулювання вчителем завдань для учнів і зверненість його мовлення до учнів.

3. Встановити співвідношення мовлення вчителя та учнів на уроці.

V. Результативність.

1. Підсумувати ефективність, доцільність, відповідність результату поставленій меті уроку.
2. Оцінити результативність застосованих методів і прийомів навчання.
3. Оцінити об'єктивність і мотиваційний потенціал виставлених учителем оцінок.

Схематичний план-конспект уроку зарубіжної літератури

Дата:

Тема:

Мета:

Термінологічний апарат (ключові категорії):

Обладнання уроку:

I. Організаційний етап.

II. Перевірка домашнього завдання (за наявності).

III. Актуалізація чуттєвого досвіду та опорних знань.

IV. Повідомлення теми, формулювання разом з учнями мети уроку.

V. Мотивація навчальної діяльності.

VI. Формування нових понять і способів дії.

VII. Сприйняття і засвоєння нових знань.

IX. Застосування знань і формування умінь і навичок.

X. Підведення підсумків уроку.

XI. Повідомлення домашнього завдання.

Хід уроку	
Етап	Зміст роботи

Матеріали педагогічної практики з психолого-педагогічних аспектів

Орієнтовна тематика методичних семінарів з психолого-педагогічних проблем:

1. Основні напрями діяльності класного керівника в сучасних умовах.
2. Шляхи реалізації завдань стратегії «Нова українська школа» в діяльності класного керівника.
3. Сутність педагогіки партнерства в умовах нової української школи.
4. Методи вивчення особистості школяра.
5. Методика підготовки і проведення виховного заходу, зокрема й в умовах онлайн навчання.

6. Реалізація Національної програми виховання дітей та учнівської молоді в Україні в умовах сучасного закладу загальної середньої освіти.
7. Шляхи та джерела формування педагогічної майстерності сучасного вчителя.
8. Форми та методи педагогічного стимулювання в процесі формування позитивної поведінки учнів.
9. Стилi та моделі взаємодії вчителя та учнів.
10. Психолого-педагогічні умови об'єктивного оцінювання знань учнів.
11. Методика організації формувального оцінювання в умовах Нової української школи.
12. Особливості підготовки і проведення виховних заходів різних форм організації та технологій виховання.
13. Форми, форми організації роботи класного керівника з батьками учнів.
14. Педагогічна етика вчителя.
15. Спілкування як чинник виховання учнів.
16. Наукова організація педагогічної праці.

**Схема методичної розробки позакласного
виховного заходу, що проводиться українською мовою**

Захід проведено студентом-практикантом _____ групи
_____ факультету

(прізвище, ім'я, по батькові)

в класі _____

« ____ » _____ 202__ р.

I. Загальна характеристика заходу

1. Форма проведення (бесіда, диспут, екскурсія тощо).
2. Тема заходу.
3. Місце проведення заходу і його тривалість.
4. Обґрунтування необхідності проведення цього заходу, виходячи з особливостей віку, зацікавленості учнів, рівня їх розвитку та вихованості, можливостей студента-практиканта, умов роботи.
5. Виховна мета.
6. Оформлення виховного заходу (оголошення, відповідне оформлення приміщення тощо).
7. Обладнання (технічні засоби, наочність).
8. Методичне оснащення (використана література, методичні розробки тощо).

II. План підготовки виховного заходу

1. Попередні бесіди з учителем.

2. Виявлення інтересу та можливостей класу, визначення теми виховного заходу та форми його проведення.
3. Створення активу учнів з підготовки та проведення заходу.
4. Оформлення сценарію виховного заходу.

III. План проведення виховного заходу

IV. Аналіз проведеного заходу

Аналіз досягнення цілей заходу за такими критеріями:

- а) рівень зацікавленості учасників проведеним заходом;
- б) рівень і характер активності, відповідальності і самостійності учасників у процесі підготовки та проведення заходу.
- в) рівень емоційного впливу заходу;
- г) адекватність форми організації, змісту та методів, що використовувались при проведенні заходу, цілям і завданням, що були поставлені;
- д) рівень емоційного настрою та психологічні особливості студента-практиканта до проведення наміченого заходу.
- е) аналіз упущень, недоліків. їх причини та шляхи усунення в подальшій роботі.

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики колективу класу

1. Загальні відомості про клас

- Кількість учнів, з них хлопців і дівчат. Віковий склад. Коли і як було сформовано колектив і яких змін він зазнав за час свого існування.

2. Структура колективу та взаємовідносини в ньому

- Чи є угруповання в колективі?
- Чи існують конфлікти між окремими угрупованнями та їх лідерами?
- Ступінь згуртованості та узгодженості дій учнів у класі (у школі, поза школою).
- Формальні та неформальні лідери в класі.
- Як розв'язуються в класі питання допомоги учням, які її потребують?
- Наявність у класі учнів, які перебувають в ізоляції. Ставлення учнів до новачків.
- Особливості взаємин між хлопцями та дівчатами.

3. Ціннісні орієнтації класу

- Рівень громадянської зрілості учнів класу. Які суспільно значущі інтереси мають місце?
- Духовні запити та пріоритетні цінності.
- Моральні якості особистості, які найбільше цінують у цьому колективі, та якості, що викликають найбільший осуд.

4. Інтелектуальний розвиток класу

- Загальна характеристика успішності в класі.

- Дисципліна учнів класу на кроках.
- Ставлення учнів класу до списування, шпаргалок, підказок.
- Чи прислухаються учні до думки своїх товаришів по класу?
- Чи легко учні класу знаходять спільну мову у розв'язанні тих чи тих проблем?
- Громадська думка в класі. Чи часто вона змінюється і під впливом яких чинників?
- Життя класу після уроків, участь учнів класу у роботі гуртків, секцій, у позашкільній діяльності.
- Стан критики та самокритики в класі. Як сприймають учні класу критику, зауваження?

5. Емоційний клімат класу

- Який настрій переважає в класі?
- Чи хвилюють невдачі класу всіх учнів?
- Емоційне «благополуччя» чи «неблагополуччя» окремих учнів.
- Чи вміють учні класу контролювати та регулювати свої емоції?

6. Вольові характеристики класу

- Чи здатний клас мобілізувати фізичні та духовні сили на подолання труднощів чи перепон?
- Чи може клас швидко і самостійно приймати рішення. Прийнявши рішення, клас береться за його виконання чи зволікає з цим.
- Чи завжди клас доводить справу до кінця?
- Чи здатний клас на розумний і виправданий ризик?

7. Педагогічне керівництво класом

- Особистість класного керівника. Стиль взаємовідносин з класом. Авторитетність. Здійснення диференційованого та індивідуального підходів у роботі з учнями.

8. Загальні психолого-педагогічні висновки

- Загальна характеристика рівня розвитку колективу класу.
- Позитивні аспекти й недоліки в організації життя та діяльності класу.
- Рекомендації щодо подальшої роботи з конкретним класом.

Загальні вимоги до написання психолого-педагогічної характеристики класу

- характеристика має бути повною (необхідно дати розгорнуті відповіді на питання схеми);
- характеристика має бути аргументованою результатами експериментального вивчення колективу класу за допомогою різних психолого-педагогічних методів;
- характеристику має завізувати класний керівник.

Схеми звітів керівників практики

Схема звіту групового методиста про результати практики студентів

_____ групи _____ курсу факультету _____.

ЗЗСО № _____ м. _____

Груповий методист _____

Груповий керівник з зарубіжної літератури _____

Керівник практики з психолого-педагогічних аспектів _____

Якісні та кількісні результати педагогічної практики.

Прізвище, ім'я та по батькові студента	Оцінка за 4-бальною шкалою та системою ЄКТС	Кількість уроків, проведених студентом	Кількість проведених позакласних виховних заходів	Кількість відвіданих керівником уроків	Кількість відвіданих керівником позакласних заходів
1	2	3	4	5	6

2. Прізвище та ініціали студентів, які приступили до під практики із запізненням (вказати причину).
3. Прізвище та ініціали студентів, які не виконали програму педагогічної практики (вказати причину невиконання).
4. Трудова дисципліна студентів у період педагогічної практики, ставлення до майбутньої професії.
5. Якість проведення початкового етапу педагогічної практики.
6. Проведення методичних семінарів (тематика, ефективність).
7. Оволодіння студентами а) конструктивно-планувальними, б) комунікативно-навчальними, в) організаційними та г) дослідницькими вміннями (назвати добре і недостатньо підготовлених студентів).
8. Рівень розвитку мовленнєвих навичок і вмінь (назвати добре і недостатньо підготовлених студентів, зазначити типові помилки в іншомовному мовленні студентів).
9. Оволодіння студентами вмінням готувати та проводити позакласні заходи іноземною мовою (назвати найкращі заходи, вказати недоліки організації та проведення).
10. Висновки вчителів про роботу практикантів.
11. Види роботи групового методиста з практикантами (індивідуальна робота / проведення спеціальних заходів, спрямованих на покращення педагогічної практики та усунення недоліків).
12. Недоліки організації та проведення педагогічної практики. Відповідність школи вимогам до баз практики.
13. Пропозиції щодо усунення недоліків організації педагогічної практики.

Дата _____

підпис групового методиста _____

Схема звіту керівника практики з психолого-педагогічних аспектів

Керівник практики _____

ЗЗСО № _____

Група _____, факультет _____

1. Організаційна робота керівника практики з психолого-педагогічних аспектів щодо її проведення в школі (початок, хід, завершення практики).
2. Форми роботи керівника зі студентами.
3. Загальна характеристика психолого-педагогічної підготовки студентів.
4. Позакласна виховна робота (тематика заходів, кращі з них, прізвища студентів).
5. Тематика методичних семінарів (прізвища студентів, які брали активну участь у семінарах, теми їх доповідей).
6. Дії студентів, що сприяли встановленню контакту з учнями. Назвати чинники, які ускладнювали встановлення контакту студентів з учнями.
7. Науково-дослідницька робота студентів-практикантів (актуальність, ефективність, якість проведених досліджень та їх результативність).
8. Кращі та недостатньо підготовлені студенти з психолого-педагогічних аспектів практики.
9. Прізвища студентів, які не виконали повним обсягом програму виробничої підпрактики (вказати причини).
10. Пропозиції щодо удосконалення підпрактики.

Схема звіту групового керівника із зарубіжної літератури про результати практики студентів

Звіт підготував керівник практики _____
(прізвище, ім'я, по батькові)у групі _____ факультету _____
ЗЗСО № _____

1. Якісні та кількісні результати практики із зарубіжної літератури.

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Оцінка за 4-бальною шкалою та системою ЄКТС	Перенесено практику з поважних причин	Кількість відвіданих студентом занять викладачів	Кількість відвіданих студентом занять практикантів	Кількість проведених студентом занять	Виступ на методичному семінарі із зарубіжної літератури	Кількість відвіданих занять керівником практики
1								
2								
3								
Разом:								

2. Прізвище та ініціали студентів, які приступили до практики із запізненням (вказати причину).
3. Прізвище та ініціали студентів, які не виконали програму практики (вказати причину невиконання).
4. Трудова дисципліна студентів у період практики, ставлення до майбутньої професії.
5. Якість проведення початкового етапу практики.
6. Проведення методичного семінару із зарубіжної літератури (тематика, ефективність, активність студентів).
7. Оволодіння студентами вміннями готувати і проводити уроки зарубіжної літератури (назвати добре і недостатньо підготовлених студентів).
8. Оволодіння студентами вміння готувати, використовувати та презентувати допоміжні засоби навчання для уроку зарубіжної літератури (назвати студентів, які найкраще виконали творче завдання, вказати на недоліки).
9. Висновки про роботу студентів.
10. Види роботи керівника практики зі студентами-практикантами, індивідуальна робота з ними, проведення спеціальних заходів, спрямованих на покращення практики та усунення недоліків.
11. Недоліки організації та проведення практики, пропозиції щодо їх усунення.

Рекомендована література

Основна

1. Соловей, М. І., Ніколаєва, С. Ю., Кудіна, В. В., Демчук, В.С., Борецька, Г.Е., & Таранік-Ткачук, К.В. (2020). *Педагогічна практика студентів у закладах загальної середньої освіти (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти): навчальний посібник*. Видавничий центр КНЛУ.
2. Бігич, О.Б., Бориско, Н.Ф., Борецька, Г.Е. & інші. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. (С. Ю. Ніколаєва, Ред.). Ленвіт.
3. Бігич, О. Б. (2017). *Методична скарбничка вчителя / викладача іспанської мови: формування лінгвосоціокультурної компетентності* : монографія. Видавничий центр КНЛУ.
4. Бігич, О. Б. (2022). Зміст вибіркової дисципліни «Візуальні опори для навчання іноземних мов і культур». *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*, 36, 103–110. <https://doi.org/10.32589/2412-9283.36.2022.262046>
5. Бориско, Н. Ф. (2018). Проблеми міжкультурної підготовки майбутніх учителів і викладачів іноземних мов. *Іноземні мови*, 1, 9–20. <https://doi.org/10.32589/im.v0i1.124861>
6. Бурмістров, А. О. (2019). Формування національної самосвідомості молоді в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Виховна робота в школі*, № 11, 181–185.
7. Дмитренко, К. А., Коновалова, М. В. (2018). *Інноваційні методи викладання зарубіжної літератури*. Основа.
8. Електронні версії підручників. *Електронна бібліотека*. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikov/> (дата звернення: 26.01.2024).
9. Зязюн, І. С. (2017). Викладання зарубіжної літератури в умовах реформування освіти. *Зарубіжна література в школі*, 6, 10–14.
10. Калошин, В. Ф., Гоменюк, Д. В. (2019). Вікова криза: Що робити? *Виховна робота в школі*, 7, 25–26.
11. Кобилянська, Н. В. (2018). Особливості викладання зарубіжної літератури в умовах інклюзивного навчання. *Зарубіжна література в школі*, 6, 11–16.
12. Майєр, Н. В., Устименко, О. М., Борецька, Г.Е. (2020). *Практикум формування тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур*. Ліра.
13. Москаленко, А. А. (2019). Інноваційні технології на уроках зарубіжної літератури. *Зарубіжна література в школі*, 13–14, 3–6.
14. Ніколаєва, С. Ю. (Ред.). (2015). *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах* : Колективна монографія. Видавничий центр КНЛУ.

15. Онопрієнко, О.В. (2021). *Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навч.-метод. посіб.* Ранок.
16. Падálка, І. В. (2022). Інноваційні підходи до викладання зарубіжної літератури в умовах війни. *Зарубіжна література в школі*, 3, 10-16.
17. Потапенко, І. (2023). *STEM-освіта в початковій школі: від навчальної моделі до реального уроку.* (О. Елькін, О., О. Масалітіна, Ред.). (К. Ремез упорядкув.). Електронне видання. ГО «EdCamp Ukraine».
18. Свиридюк, В.П. (2023). Формувальний контроль лексичної компетентності як складник міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови. *Вісник КНЛУ. Педагогіка та психологія*, 38, 85–94. <https://doi.org/10.32589/2412-9283.38.2023.284559>
19. Устименко, О. М. (2018) Підсумковий контроль у проектному навчанні іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти. *Іноземні мови*, 1, 21–35. <https://doi.org/10.32589/im.v0i1.124870>
20. Устименко, О. М. (2020). Порівняльний аналіз технологій традиційного та проєктного навчання іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти. *Іноземні мови*, 2, 50–51. <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2020.2.203629>
21. Черниш, В. В. (2013). *Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англomовної компетенції в говорінні : монографія.* Ленвіт.
22. Яценко, В. С. (2023). Формування методики викладання курсів за вибором як основа інтеграційних процесів в освіті Нової української школи. *Педагогічний альманах*, 54, 18–25.
23. The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment : Companion Volume with New Descriptors. (2018). Education Department, Council of Europe.
24. Pachler, Norbert. Redondo, Ana (Editors). (2023). *A Practical Guide to Teaching Foreign Languages in the Secondary School* (Third Edition). Taylor & Francis.
25. Frank, J. (2013). Raising Cultural Awareness in the English Language Classroom. *English Teaching Forum*, 4, 2–12.
26. Hadfield J., Hadfield Ch. (2010). *Introduction to Teaching English*. Oxford.
27. Mitchell, D. (2014) What really works in special education and inclusive education: Using evidence-based teaching strategies (2nd Ed.). New York: Routledge.

Додаткова

Періодичні видання

Науково-методичний журнал «Іноземні мови» <http://fl.knlu.edu.ua/>

Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua/>

Науково-методичний журнал «Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання».

Науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України «Всесвітня література в середніх навчальних закладах України».

Інтернет-ресурси

Сайт Міністерства освіти і науки України. <https://mon.gov.ua/ua>

Сайт Британської Ради в Україні <http://www.britishcouncil.org.ua>

Сайт Французького інституту в Україні <http://institutfrancais-ukraine.com/>

Сайт Instituto Cervantes <http://ave.cervantes.es/>

Сайт Council of Europe <http://www.coe.int/>

Сайт Goethe-Institut в Україні
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>

Сайт European Centre for Modern Languages of the Council of Europe (The ECML) <http://www.ecml.at/>

Сайт «Нова українська школа» <https://nus.org.ua/>

Освітній проект «На урок» <https://naurok.com.ua/>

Сайт для вчителів зарубіжної літератури «1000 журавлів» <https://www.xn--1000-83dma3a1c7b6a8s.xn--j1amh/>